

виконувати окремі біохімічні методи дослідження, які лежать в основі лабораторної діагностики патологічних станів [3].

Базисні знання з біохімії необхідні для вирішення питання збереження здоров'я людини, оскільки на перший план у структурі захворювань вийшли неінфекційні хвороби – цукровий діабет, ожиріння, артеріальна гіпертензія, ішемічна хвороба серця та інші. Це вимагає від викладачів біохімії приділяти більше уваги обґрунтуванню біохімічних досліджень, інтерпретації їхнього діагностичного значення.

Біологічна хімія належить до фундаментальних дисциплін, які включені в програму ліцензійного інтегрованого іспиту «Крок-1», і є одним із перших етапів встановлення відповідності рівня професійної компетентності випускника мінімально необхідному рівню згідно з вимогами Державних стандартів вищої освіти. Згідно з навчальним планом вивчення дисципліни «Біологічна хімія» здійснюється в III-IV семестрах, тому подальше вдосконалення умінь використовувати теоретичні та практичні навички з медичної біохімії доцільно здійснювати на вищому науковому та методичному рівні в окремому навчальному курсі «Клінічна біохімія». Вивчення цієї дисципліни є доцільним на 5 або 6 курсі, після завершення вивчення основних клінічних дисциплін терапевтичного та хірургічного профілю. На жаль, у більшості медичних вишів вивчення клінічної біохімії здійснюється в межах програми підготовки клінічних ординаторів. Курс клінічної біохімії, яка вивчає молекулярні механізми розвитку захворювань, біохімічні аспекти лабораторної діагностики, лікування та прогнозування різних патологічних станів, доцільно було б упровадити ще на етапі навчання у виші. Особливо це важливо для студентів медичних факультетів старших курсів, що покрало б сприйняття ними молекулярних основ патогенезу різних патологічних станів, які розглядаються на кафедрах терапевтичного та хірургічного профілю [3; 4].

Слід зазначити, що біологічна хімія є наукою, яка дуже швидко розвивається і слугує джерелом новітньої інформації про роль окремих біомолекул та шляхів їх перетворень у живих організмах, методів дослідження метаболічних і фізіологічних процесів тощо. Тому цю дисципліну можна розглядати і як методологічний базис для проведення наукових досліджень молодими науковцями – лікарями [3].

Біологічна хімія тісно пов'язана з іншими медико-біологічними дисциплінами, тому успішна підготовка майбутнього лікаря можлива тільки на основі міждисциплінарного аналізу багатьох наукових положень [1].

Цілком логічним є висновок про необхідність серйозної підготовки і студентів, і викладачів вищих медичних навчальних закладів України. У складний період освітніх інтеграційних процесів доцільним було б максимально берегти позитивні здобутки національної системи медичної освіти з урахуванням можливостей і соціально-медичних потреб українського сьогодення, а також ефективно використати досвід європейських країн для підготовки мобільного, творчого, конкурентоспроможного лікаря високої кваліфікації [2].

Сучасна вища освіта передбачає зростання ролі самостійної роботи студента. Роль викладача при цьому не слабшає, а посилюється - як консультанта й організатора студентської діяльності творчого характеру. Цьому сприяє атмосфера високої та об'єктивної вимогливості й оцінки знань студентів.

Список використаної літератури

1. Булах Г.В. Сучасні умови організації навчального процесу в медичному вузі / Г.В. Булах // Медична освіта. – 2014.- №3. – С.25-26.
2. Удосконалення якості підготовки лікарів в умовах болонського процесу / [Л.В. Глушко, Н.В. Чаплинська, Н.З. Позур, Т.Ю. Гавриш] // Медична освіта. –2011.-№ 4. – С.47-49.
3. Заїчко Н.В. Роль дисципліни «Біологічна та біоорганічна хімія» у формуванні світогляду майбутніх лікарів загальної практики та сімейної медицини / Н.В. Заїчко, О.В. Тertiшна, А.В. Мельник // Тези доп. метод. конф. «Підготовка лікарів за спеціальністю «Загальна практика- сімейна медицина» у відповідності до «Наскрісної програми», затвердженої Міністерством охорони здоров'я України від 6 квітня 2011 року». – Вінниця, 2013. – С. 41-42.
4. Нахаєва Я.М. Дефінітивний аналіз дослідження педагогічної проблеми підготовки майбутніх лікарів / Я.М. Нахаєва // Науковий вісник Ужгородського національного університету. – Серія «Педагогіка, соціальна робота».- Вип. 28. – С.113-115.

ВАЖЛИВА СКЛАДОВА ЯКІСНОЇ ПІДГОТОВКИ МАЙБУТНЬОГО ЛІКАРЯ – ВИВЧЕННЯ МЕДИЧНОЇ ХІМІЇ

Непорада К.С., Харченко С.В., Іщейкіна Л.К., Котвицька А. А.

ВДНЗ України «Українська медична стоматологічна академія»

У статті висвітлені особливості викладання предмета «Медична хімія» як етапу професійної підготовки медичних кадрів в умовах кредитно-модульної системи навчання. Розглянуто питання формування мотивації, впровадження активних методів навчання, оптимізації самостійної роботи.

Ключові слова: кредитно-модульна система навчання, самостійна робота студента, медична хімія, мотивація, активні методи навчання.

На етапі ринкових перетворень і реформ, що відбуваються в Україні, змінюється і роль професійної освіти. Національна доктрина створила умови для професійної самореалізації особистості та забезпечення потреб суспільства у кваліфікованих фахівцях.

Сучасний етап професійної медичної підготовки характеризується значним збільшенням обсягів, складності та темпів засвоєння навчального матеріалу. Це є наслідком «інформаційного вибуху» в науці, що закономірно призвело до інформаційного перенасичення навчальних програм підготовки медичних кадрів. У цих умовах особливо заострюється потреба у впровадженні інноваційних технологій навчання, забезпеченні наступності всіх рівнів у системі неперервної професійної медичної освіти, поєднання теорії і практики. Сучасний підхід до проблем підготовки медичних кадрів вимагає від викладача певної системи професійних психолого-педагогічних, методичних

знань, навичок і вмінь, оволодіння сучасним арсеналом форм, методів і засобів навчання.

У підготовці спеціалістів медичного профілю значна увага приділяється вивченню хімічних дисциплін. Хімічні методи дослідження й аналізу застосовуються при діагностиці хвороб, хімічний синтез є основою створення ліків. Свого часу ще М. В. Ломоносов указував, що не може бути досконалого медика без знання хімії.

Курс медичної хімії у вищому навчальному закладі формує підґрунтя для вивчення фундаментальних медико-біологічних і клінічних дисциплін. Медична хімія вивчається на першому курсі студентами медичного та стоматологічного факультетів. Ця навчальна дисципліна є комплексною й охоплює біонеорганічну, аналітичну, фізичну та колоїдну хімію. Таке об'єднання має на меті формування широкого наукового світогляду, цілісного фізико-хімічного підходу до вивчення процесів, які відбуваються в організмі.

Хімія в медичних вишах – це підготовчий предмет, необхідний для ґрунтовного засвоєння фундаментальних дисциплін медико-біологічного профілю, насамперед біологічної хімії, а також нормальної фізіології та гістології, оскільки дає початок поглибленому вивченню хімічних перетворень речовин на молекулярному рівні в організмі людини.

Організація навчального процесу здійснюється за кредитно-модульною системою. Навчальна дисципліна «Медична хімія» структурована на підсумкові модулі: два (загальна лікарська підготовка) і один (стоматологія). Підсумкові модулі складаються зі змістових модулів. Формами навчання є лекція, лабораторно-практичне заняття та самостійна робота студентів. Поточний контроль знань передбачає оцінювання всіх видів діяльності студента, у тому числі й виконання лабораторного дослідження.

Із практики відомо, що кредитно-модульна система дозволяє рівномірно й інтенсивно адаптувати студента до навчального процесу, глибше та детальніше перевірити засвоєння ним матеріалу, підвищити його зацікавленість вивченням дисципліни. Студент стає більш упевненим у результатах своєї діяльності, тому що він має можливість контролювати хід накопичення балів, корегувати їхню кількість.

Оскільки викладач і студент працюють на остаточний результат – якісні знання студента, під час опрацювання кожного модуля великого значення набуває мотивація: студент має розуміти важливість знань та вмінь для подальшого навчання і практичної діяльності. Його наставником і керівником є викладач, який здійснює консультативну, контролюючу, керуючу навчальними діями, комунікативну та виховну функції.

Здійснювати реформування сучасної медичної освіти неможливо без активного впровадження в навчальний процес нових технологій навчання, новітніх методик викладання дисциплін, сучасних інформаційних технологій, міжнародного досвіду. Виникає низка нововведень, зокрема розробка нового навчально-методичного й інформаційного забезпечення навчального процесу, перебудов методик проведення практичних та семінарських занять, забезпечення самостійної роботи студентів, впровадження нових педагогічних та комп'ютерних технологій навчання. Велике значення в умовах кредитно-модульної системи навчання має індивідуальна робота студентів як складова самостійної роботи, на яку згідно з вимогами Болонського процесу припадає до 50% навчального часу [1].

На сучасному етапі підвищення рівня теоретичних знань і практичних навичок студентів неможливе без упровадження активних методів навчання. Одним із методів активного навчання студентів є розв'язання ними ситуаційних задач. Реалізація проблемних ситуацій у викладанні курсу хімії має на меті розвинути творчі здібності студентів за допомогою залучення їх до активної навчально-пізнавальної діяльності.

Чільне місце у викладанні медичної хімії займає лабораторний практикум. Він не тільки ознайомлює студентів з експериментальними основами фундаментальних хімічних законів, а й сприяє опануванню та розвитку навичок дослідження, вміння ставити та самостійно вирішувати дослідницькі завдання. Ми ставимо за мету, щоб у кожній лабораторній роботі, в кожному досліді органічно поєднувалися спостереження, вимірювання і порівняння – найважливіші моменти будь-якого дослідження. Головними завданнями практикуму вважаємо: а) навчити студентів застосовувати теоретичні знання для аналізу конкретних хімічних ситуацій; б) експериментально встановити закономірності хімічних процесів і явищ, визначити ступінь достовірності та обґрунтованості результатів, можливість їх використання для розв'язання конкретних завдань; в) ознайомити студентів з експериментальними засобами одержання інформації, продемонструвати різноманітність методів хімічних досліджень.

Упровадження кредитно-модульної системи в навчальний процес дає можливість розвинути в студентів уміння самостійно працювати з літературою. Самостійна робота студентів – невід'ємна складова сучасних навчальних технологій. Особливої уваги цей вид навчальної діяльності потребує у вивченні фундаментальних дисциплін, оскільки засвоюють їх студенти молодших курсів, які не завжди вміють організувати свій робочий час, ще не адаптовані до навчання у вищому навчальному закладі, недостатньо вміють працювати з навчальною і науковою літературою. Тому необхідно формувати в них бажання й уміння самостійно засвоювати знання з різних джерел інформації. Упровадження сучасних форм у практичні заняття та самостійну роботу студентів сприяє підвищенню якості навчання [2].

Список використаної літератури

1. Національна доктрина розвитку освіти: Указ Президента України від 17 квітня 2002 р. №347/20 – 02. [Електронний ресурс] – Режим доступу: <http://www.president.gov.ua>.
2. Вища освіта в Україні і Болонський процес: навчальний посібник/ [Степко М.Ф., Болюбаш Я.Я., Шинкарук В.Д. та ін.]. – Тернопіль, 2004.-338 с.